

РОЗДІЛ III

РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ ТА ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ

УДК 061.2:37.015.31:504(477.87:4)(045)
DOI 10.31339/2413-3329-2019-1(9)-130-132

Алмашій Іван Іванович,
старший викладач,

Мукачівський державний університет, м. Мукачеве

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ ПО ФОРМУВАННЮ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДІ В КАРПАТСЬКОМУ ЄВРОРЕГІОНІ

У статті розглянуто особливості діяльності громадських організацій та об'єднань по формуванню екологічної культури молоді в Карпатському Євро регіоні. Систематизовані форми та методи еколого-просвітницької роботи при класифікації молоді за професійними видами діяльності. Показано ефективність формування змістовної (інформаційної, освітньої) компоненти екологічної культури молоді, коли враховується реальна взаємодія в системі «людина-природа». Виокремлено період впливу інформаційних продуктів та інформаційних систем у формі інтернет-ресурсів на формування екологічної культури учнів, студентів та молодшої людини, яка працює.

Ключові слова: екологічна культура, молодь, Карпатський євро регіон, інтернетресурс, інформаційне суспільство.

Постановка проблеми. Відношення людини до природи стає все більш актуальним з розвитком науково-технічного прогресу. Розвиток науки та можливостей вироблення технологій перетворення природи вимагають вдосконалення процесу формування екологічної культури особистості, зокрема молоді.

Вплив на природу та її перетворення найчастіше пов'язаний з певним місцем проживання людини: село, місто, область, край, регіон. Карпатський євро регіон якраз є найкращим прикладом відношення між європейськими державами (України, Польщі, Словаччини, Угорщини, Румунії) до природовідповідного проживання в екосистемі Карпатського хребта.

Аналіз актуальних досліджень і публікацій. Екологічні проблеми сталого розвитку та екологопросвітницької діяльності громадських об'єднань в Карпатському євро регіоні розглянуто в працях В. В. Химинець, О. І. Станкевич-Волосянчук, В. С. Кравців, М. І. Стегней, І. С. Лемко, А. О. Сікура, Ц. Ю. Стегура, В. І. Комендор, А. А. Ковальчук, В. І. Ніколайчук, О. В. Попович, та інші.

Мета статті: розглянути особливості діяльності громадських організацій та об'єднань по формуванню екологічної культури молоді в Карпатському Євро регіоні.

Результати дослідження. Закарпатська обласна організація «Всеукраїнська екологічна ліга» (далі ОО ВЕЛ) у 1999 році прийняла активну участь у всеукраїнських акціях «Первоцвіт» (лютий), «Зелена хвиля» /квітень-посадка алеї кедра та європейської туї, конкурсі «Мій голос я віддаю на захист природи» (травень), проведено регіональну акцію «Чисте повітря» (травень) в ході якої було перевірено 430 автомобілів. Проведено два сумісні виїзди з інспекційним відділом держуправління екобезпеки по перевірці ходу відновлювальних робіт по ліквідації наслідків повені /згідно доручень Урядової та обласної комісії, зроблено перші кроки в міжнародному співробітництві по охороні довкілля участь в спільному виїзному засіданні Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи і Комітету Національної Ради Словачкої Республіки з питань оточуючого середовища та охорони природи, яке відбулося 8-11 червня в м. Ужгороді. Проведено Круглий стіл на тему «Водопостачання м. Ужгорода». Діяльність ОО ВЕЛ висвітлюється регіональною телекомпанією «Край», газетою «Новини Закарпаття» [1].

У вересні 2000 року відбулася міжнародна науково-практична конференція «Шляхи розв'язання екологічних проблем Карпатського регіону в контексті спільної діяльності державних та громадських організацій» (разом з Закарпатською обласною державною адміністрацією за сприяння Закарпатської обласної НДП). У роботі конференції взяли участь представники Міністерства екології і природних ресурсів, багатьох науково-

дослідних інститутів, громадських організацій, органів державної влади та місцевого самоврядування, природоохоронних установ, народні депутати України. Активну участь взяли: Закарпатська, Тернопільська, Дніпропетровська, Черкаська, Запорізька, Донецька, Волинська, Житомирська, Вінницька, Луганська обласні та Київська міська організації ВЕЛ. В ході конференції були обговорені такі питання: наукове обґрунтування шляхів розв'язання екологічних проблем Карпатського регіону, організація ефективної співпраці державних та громадських організацій, проекти Законів «Про сільський еко туризм», «Про екологічний аудит», «Про екологічне страхування». Конференція прийняла резолюцію з пропозиціями до Президента України, Міністерства екології і природних ресурсів, відомчих установ, обласної державної адміністрації щодо покращення екологічної ситуації у Карпатському регіоні.

Серед регіональних ЗМІ, які систематично висвітлюють діяльність ВЕЛ, можна виділити: Закарпатський регіон – газети «Ужгород», «Новини Закарпаття», «Молодь Закарпаття» [2].

Закарпатська ОО ВЕЛ спільно з управлінням екоресурсів у Закарпатській області проводять постійно діючу акцію «Чисте повітря»; 14-16 грудня ВЕЛ взяла участь у підготовці та проведенні II всеукраїнської конференції екологічної громадськості. Наші організації (обласні, міські, районні) взяли активну участь у цій конференції. Конкурсний відбір пройшли і представили на засіданнях конференції цікаві доповіді від ОО ВЕЛ та «Варти» – 20 представників. Не всі обласні організації надали належної уваги участі в цьому заході.

Члени Івано-Франківської ОО ВЕЛ в рамках акції розклеювали листівки у місцях продажу ранньоквітучих рослин, здійснювали рейди, провели конкурс «Доля цих квітів у наших руках». Чернівецька ОО ВЕЛ протягом першої декади березня спільно із санітарно-екологічною інспекцією проводила перевірки ринків щодо продажу перших весняних квітів. Закарпатська ОО ВЕЛ створила ряд дендропарків при загальноосвітніх школах у м. Ужгород, відновила алеї Злагоди, які постраждали від повені.

Семінар «Вирішення екологічних проблем в Україні: співпраця громадських організацій і засобів масової інформації» відбувся 1 березня у м. Києві. В семінарі взяло участь 40 журналістів регіональних мас-медіа.

Для представників регіональних ЗМІ відбувся семінар 29 листопада, в ході якого були розглянуті питання складування і утилізації побутових, токсичних відходів, а також відходів військової діяльності. На семінарі були присутні 50 журналістів, з них 35 – представники обласних, міських і районних ЗМІ. Для учасників семінару разом з Секретаріатом фракції НДП у ВРУ була влаштована прес-конференція у Верховній Раді за участю народних депутатів України [3].

Члени Чернівецької ОО ВЕЛ та НДП брали участь у круглому столі «Перспективи розвитку екологічної ситуації в м. Чернівці», який проводила міська рада і внесли пропозицію щодо розробки проєкту по впорядкуванню правого берегу річки Прут.

У січні, в рамках акції «Збережи ялинку», проведено конкурс на кращий зимовий букет. Членами Вишницької РО ВЕЛ проводився збір річних саджанців смреки та ялиці для подальшої висадки у малозаліснених місцях.

У березні пройшов конкурс молодих дизайнерів, на якому була представлена номінація «Екологічна мода». Переможці нагороджені дипломами від Чернівецької ОО ВЕЛ.

У Центральному виставковому залі м. Чернівці було організовано виставку екоплакатів, малюнків та фоторобіт. Найкращі роботи відзначені дипломами.

У вересні спільно з Чернівецьким національним університетом ім. Ю. Федьковича проведено Чаргафські читання, на яких розглянуті питання нетрадиційних підходів до екологічної освіти та просвіти, виховання у сільських школах [5].

Закарпатська «ОО» ВЕЛ під час проведення акції «Посади своє дерево» були впорядковані сквери та зелені зони біля шкіл в селах Концово, Шишлівці, М. Геєвці, Есень Ужгородського району. Брегівська РО ВЕЛ спільно з ДП «Агроліс» провела посадку біля 7 тис. саджанців на площі 1,1 га. Тячівською РО спільно з учнівськими колективами та Буштинським ДЛГ проведено висадку біля 4 тис. дерев у прибережних смугах річок та понад 4 тис. кущів у населених пунктах району. Виноградівською РО ВЕЛ спільно з громадськістю міста Виноградова та учнями шкіл закладено три сквери на території шкіл району. Спільно із Виноградським держлісгоспом проведено посадку 580 дерев у водоохоронних зонах р. Тиса. Членами Воловецької РО проведена посадка понад 300 дерев у водоохоронних зонах. Рахівською РО спільно із Рахівським держлісгоспом проведено посадку 110 дерев та 70 кущів у водоохоронних зонах.

Чернівецька «ОО» ВЕЛ в 2004 році під час акції «Посади своє дерево» висадила 500 дерев (дуб, горобина, граб, липа, калина) в Заставнівському районі. В рамках акції успішно провели обласний фестиваль «Свіжий вітер». до Дня довкілля проведено фестиваль «Ми – діти землі» під час якого відбувся конкурс малюнка на асфальті, конкурс буковинської писанки.

Закарпатська «ОО» ВЕЛ спільно з управлінням екоресурсів у Закарпатській області проводять постійно діючу акцію «Чисте повітря».

У цьому році вперше рішенням Ужгородської міської ради «Про присвоєння нагороди «Почесна відзнака Ужгородської міської ради» присвоєно звання Лауреата Почесної відзнаки в номінації «Екологія і охорона довкілля, зелене будівництво» Лобку Василю Юрійовичу – голові Ужгородської міської організації Закарпатської обласної екологічної ліги за активну громадську і просвітницьку роботу в галузі охорони довкілля.

Регіональні заходи. Закарпатська ОО ВЕЛ За сприяння Закарпатської ОО ВЕЛ організовано проведення художньої виставки заслуженого художника України, члена міської організації Федорченка Г.Г. [4].

Ефективність формування екологічної культури молоді в діяльності громадських об'єднань залежить від складових її елементів: змістовної частини, раціонального та ірраціонального відношення до природи. Результатом даного процесу є поведінка і діяльність в природних умовах. Гуманітарні та природничо-прикладні професії суттєво різняться за інтенсивністю впливу на природне середовище. Тому особливій уваги потребує інформаційно-просвітницька робота молоді, які належать до професій прямого впливу на екосистему.

Але здебільшого розуміння вибору природовідповідних технологій у перетворенні природи часто нівелюється з причини економії ресурсів (як матеріального, так і людського) при досягненні певних результатів діяльності.

Тому одним з вагомих спрямовуючих та застережних засобів впливу є суспільна консолідація прийняття лише тих результатів людини, які досягнуті шляхом найкращих і прийнятих на даний момент розвитку суспільства природовідповідних технологій.

Змістовний елемент доцільно компонувати відповідно до класифікації молоді відповідно переважаючим видам діяльності:

- Молодь яка навчається в школі;
- Молодь яка навчається в середньоспеціальних закладах;
- Молодь яка навчається у вищих навчальних закладах;
- Молодь яка не вчиться і не працює;
- Молодь яка працює у різних сферах.

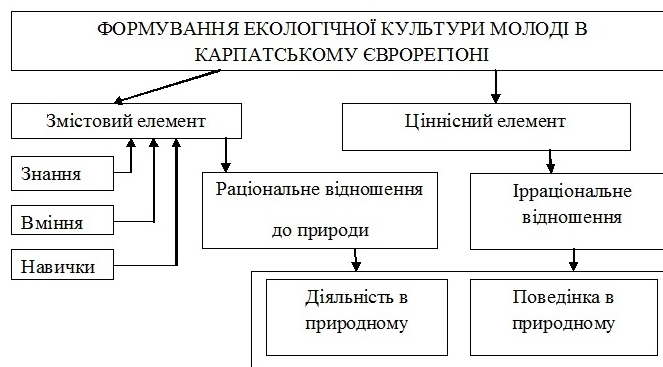

Рис. 1 Ефективна модель діяльності громадських об'єднань по формуванні екологічної культури молоді в Карпатському євро регіоні.

Щодо молоді, яка працює в різних сферах виробництва чи само зайнята, процес формування екологічної культури молоді доповнюють спеціальними знаннями, вміннями і навичками відповідно професійним спрямуванням.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, природовідповідний стиль життєдіяльності вимагає наявності необхідної та достатньої умови. Раціональної складової (знання, вмінь, навичок, умовиводів, переконань, застережень, традицій, норм, звичаїв...), яка відповідає на питання: як краще? Виключення загрози! Досягненням вагоміших результатів, вибір шляхів

досягнення цілей з природо прийнятним результатом. Ірраціональної складової, а саме ірраціонального мислення яке називають почуттям. Дуже часто почуття є в основі поведінки людини та її діяльності.

Тому в подальшому є перспективними дослідження процесу формування екологічної культури молоді в діяльності регіональних громадських об'єднань, а саме, конкретизації змістовної компоненти та її інформаційним наповнення з врахуванням регіональних особливостей.

Список використаних джерел

1. Звіт про роботу ВЕЛ у 1999 році. – [Електронний ресурс]. – 1999. – Режим доступу: <http://www.ecoleague.net/pro-vel/zvity-pro-robotu/1999-rik>.
2. Звіт про роботу ВЕЛ у 2000 році. – [Електронний ресурс]. – 2000. – Режим доступу: <http://www.ecoleague.net/pro-vel/zvity-pro-robotu/2000-rik>.
3. Звіт про роботу ВЕЛ у 2001 році. – [Електронний ресурс]. – 2001. – Режим доступу: <http://www.ecoleague.net/pro-vel/zvity-pro-robotu/2001-rik>.
4. Звіт про роботу ВЕЛ у 2002 році. – [Електронний ресурс]. – 2002. – Режим доступу: <http://www.ecoleague.net/pro-vel/zvity-pro-robotu/2002-rik>.
5. Звіт про роботу ВЕЛ у 2003 році. – [Електронний ресурс]. – 2003. – Режим доступу: <http://www.ecoleague.net/pro-vel/zvity-pro-robotu/2003-rik>.

References

1. Zvit pro robotu vel u 1999 ROTsI [WORKING REPORT FOR 1999]. [online] Available at: <http://www.ecoleague.net/pro-vel/zvity-pro-robotu/1999-rik>.
2. Zvit pro robotu vel u 2000 ROTsI [WORKING REPORT FOR 2000]. [online] Available at: <http://www.ecoleague.net/pro-vel/zvity-pro-robotu/2000-rik>.
3. Zvit pro robotu vel u 2001 ROTsI [WORKING REPORT FOR 2001]. [online] Available at: <http://www.ecoleague.net/pro-vel/zvity-pro-robotu/2001-rik>.
4. Zvit pro robotu vel u 2002 ROTsI [WORKING REPORT FOR 2002]. [online] Available at: <http://www.ecoleague.net/pro-vel/zvity-pro-robotu/2002-rik>.
5. Zvit pro robotu vel u 2003 ROTsI [WORKING REPORT FOR 2003]. [online] Available at: <http://www.ecoleague.net/pro-vel/zvity-pro-robotu/2003-rik>.

В статті розглянуті особливості діяльності громадських організацій та об'єдинень по формуванню екологічної культури молодіжні в Карпатському Єврорегіоні. Систематизовані форми та методи еколого-просвітительської роботи при класифікації молодіжні по професійним видам діяльності. Показана ефективність формування змістової (інформаційної, освітньої) компоненти екологічної культури молодіжні, коли враховується реальне взаємодія в системі «людина-природа». Виділено період впливу інформаційних продуктів та інформаційних систем в формі інтернет-ресурсів на формування екологічної культури учасників, студентів та молодого людини який працює.

Ключові слова: екологічна культура, молодіжні, Карпатський Єврорегіон, на інтернет, інформаційне суспільство.

The article deals with the peculiarities of the public organizations and associations activities on the youth ecological culture formation in the Carpathian Euroregion. Forms and methods of environmental and educational activity in the process of youth classification according to their professional activities have been systematised. The effectiveness of forming the content (informational, educational) component part of the youth ecological culture has been shown, at which the interaction in the system "man-nature" is taken into consideration. The period of the information products and information systems influence, in the form of Internet resources, on the ecological culture formation of pupils, students and working young people has been singled out. An effective model of activity of public associations on the formation of the ecological culture of youth in the Carpathian Euroregion is presented. It is indicated that young people who work in various spheres of production or self-employed, the process of forming the ecological culture of youth is supplemented by special knowledge, skills and skills, respectively, with a professional orientation. The expediency of formation of the ecological culture of young people taking into account the rational component (knowledge, skills, skills, inferences, beliefs, reservations, traditions, norms, customs ...) and an irrational component, namely irrational thinking, which is called a feeling, is indicated.

Key words: ecological culture, youth, Carpathian Euroregion, Internet resource, information society.

УДК 37:14:821.161.2 Духнович (045)
DOI 10.31339/2413-3329-2019-1(9)-132-135

Василінка Марія Іванівна,
старший викладач,
Лалак Наталія Володимирівна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
Петьовка Анастасія Василівна,
студент,
Мукачівський державний університет, м. Мукачєво

ФІЛОСОФІЯ О. В. ДУХНОВИЧА У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ВИХОВНИХ ТЕНДЕНЦІЙ

У статті проведено ретроспективний аналіз творчої спадщини О. Духновича. З'ясовано, що педагог уперше в Закарпатті висунув ідею виховання нової людини: громадянина, патріота й гуманіста. Трьома «предметами виховання» в дитині мислитель вважав розум, серце та працелюбність. Ближчу мету виховання О. Духнович вбачав у тому, щоб розвинути природні здібності школярів відповідно до розвитку природи і в напрямі їх постійного вдосконалення. На його думку, успіх виховання залежить від дотримання й виконання сім'єю, батьками, вчителями таких трьох умов: «благо народити, зберегти молоде здоров'я, навчити вдячності». Педагогічна спадщина О. Духновича є справжнім скарбом для української нації та актуальна сьогодні, в контексті реформування нової української школи.

Ключові поняття: педагогічна спадщина О. Духновича, ідея народного виховання, сучасні виховні тенденції.

Постановка проблеми. Глибокий слід на ниві педагогіки, літератури, філософії, історії залишила надзвичайно велика і багатогранна спадщина О. Духновича. Педагог першим на Закарпатті ввів термін «народна педагогіка»; в своїх працях глибоко, логічно і доступно обґрунтував ідею народного виховання

в її найбільш прогресивному розумінні. Вчений зазначав, що метою виховання дітей є формування людини – громадянина і патріота. Сутність виховання будитель бачив у реалізації принципу природовідповідності, тобто в тому, що людські сили, тілесні та духовні, дані від природи, з молодості треба зберігати та